

โครงการศึกษาและถอดบทเรียนของสถานบริการ
สุขภาพแม่และเด็กชาวไทยมุสลิม
อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

โดย ทีมวิจัยโรงพยาบาลเทพา
อ.เทพา จังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์

- ➔ **ถอดบทเรียนการปรับตัวของระบบ
บริการสุขภาพในการดูแลสุขภาพแม่
และเด็ก**
- ➔ **ศึกษาภูมิปัญญาพื้นบ้านของโต๊ะบิดัน
ในการนวดกระตุ้นน้ำนมมารดาหลัง
คลอด**

กรอบแนวคิด

ข้อมูลภูมิหลัง

การปรับตัวของสถานบริการ

การศึกษาภูมิปัญญาการนวด
กระตุ้นน้ำมันในมารดาหลังคลอด

ภูมิปัญญาโตะบีด้นในการนวด
กระตุ้นน้ำมันมารดาหลังคลอด

**โต๊ะบีดัน
หมายถึง**

สรุปผลการศึกษา

กลุ่มโตะปีตันเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ 54 -93 ปี

มีการสืบทอดบรรพบุรุษ ส่วนใหญ่

1. สัญชาติญาณ “ไม่ได้ถ่ายทอดเป็นมาเองๆ ไม่ได้ครอบมือ” (นางแม่๊ะ หังะจะแอะ)

2. กระบวนการเรียนรู้ “ไปที่ไหน เขาก็พาไปที่นั่น ก็ทำได้และเข้าใจอยู่แต่กับเขามาตลอด”

(นางสาปีเย๊ะ สะแม)

โตะปีตันความเชื่อ

- หลักศาสนาต่อพระเจ้า (องค์อัลเลาะห์) ในการครองตน

“ขอแต่อัลเลาะห์องค์เดียวไม่ได้ขอคนอื่น คนอื่นช่วยเราไม่ได้” (นางแม่๊ะ ซาหิมซา)

- การนวดกระตุ้นน้ำมันมีผลต่อหญิงหลังคลอด ด้านร่างกาย จิตใจ สังกม

“ดีไปทุกส่วน เบาหัววิพลีวลม ทำงานกระฉับกระเฉง เอ็นไม่ตืด เลือดเสียออก

มดลูกเข้าอู่เร็ว”

(กลุ่มหญิงหลังคลอดคลองควาย)

ขั้นตอนการดูแล/พิธีกรรม

ระยะตั้งครรภ์ การตั้งครรภ์ ชั้น หมากร พดู เงิน **12** บาท
เป็นข้อตกลงหญิงตั้งครรภ์กับโต๊ะบิดัน

ระยะคลอด การเตรียมหมากรพดู / น้ำมัน / ขอดูอาร์ ของโต๊ะบิดัน
“ทำหมากรให้กิน เวลาคลอดสะดวก” (นางเยาะ สังข์จันทร์)

ระยะหลังคลอด ขอดูอาร์/ทำน้ำดูอาร์

“อ่านยาจีน อ่านในน้ำให้เขากินหลังคลอดเพื่อซ่อมแซมส่วนที่มีแผลอยู่
ข้างในไม่ให้เป็นมูเรียน ไม่ให้พวกผีร้ายเข้าใกล้” (นางลีเม้าะ หะยิตาเยาะ)

วิธีนวดกระตุ้นน้ำมันทำควบฏูไปกับนวดหลังตลอด ทำให้น้ำมันไหลดีขึ้น

การปรับระบบบริการของโรงพยาบาลเทพา

เดิม

ปัจจุบัน

ANC แบบคู่นานไม่มีการ
สำรวจและอบรม

ระยะก่อนคลอด

ANC แบบคู่นาน
ไม่มีการปรับเข้ากับระบบบริการ
มีการอบรมโต๊ะปีด้นปี '47

สืบต่อกันมา
สบายใจ
เชื่อมั่นโต๊ะปีด้น

มีส่วนร่วมไม่ชัดเจน
ไม่กล้าเปิดเผยตนเอง
หญิงตั้งครรภ์มีภาวะเสี่ยง

ระยะคลอด

มีส่วนร่วมในการดูแล เช่น นวด รก
มูมาอาซาน ทำเนียบ ความภาคภูมิใจ
ผล..ภาวะแทรกซ้อน

เชื่องช้าแต่ละที่
สอดคล้องกับวัฒนธรรม
มีกำลังใจคลอดง่าย

การดูแล(รพ.)

ระยะหลังคลอด

นวดคลึงมดลูก (เฉพาะราย)
ไม่มีรูปแบบ

สืบต่อกันมา
นวดน้านมไหล
นวดสบายตัว/แข็งแรง

นวดกระตุ้นน้ำนม

อยู่ไฟ/ประคบก้อนเต้า

บ้าน

นวดหลังคลอด

ข้อเสนอแนะ

- ส่งเสริมการฝากครรภ์แบบคู่ขนานกับภูมิปัญญาของโต๊ะบีตันในระบบบริการ
- ควรมีการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการทดลองรูปแบบการนวดกระตุ้นน่านมในการศึกษาครั้งนี้ ในหน่วยบริการหลังคลอด
- ผู้ดูแลหญิงตั้งครรภ์ควรมีการพูดคุยกับโต๊ะบีตันผสมผสานระบบบริการ
- ส่งเสริมงานวิจัยการนวดกระตุ้นน่านมให้เข้าไปในระบบบริการ
- ส่งเสริมคุณค่าของโต๊ะบีตันมากขึ้น

ขอบคุณค่ะ